



ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Michaely Bejčkové a soudců Ondřeje Bartoše a Ondřeje Mrákoty ve věci žalobkyně: **PRO-DOMA, SE**, Budčická 1479, Praha 9 – Újezd nad Lesy, zastoupené advokátem Mgr. Karlem Nejtkem, Pujmanové 10a, Praha 4, proti žalovanému: **Odvolací finanční ředitelství**, Masarykova 31, Brno, proti rozhodnutí ze dne 1. 3. 2024, čj. 4405/24/5200-11431-706481, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 26. 2. 2025, čj. 9 Af 7/2024-139,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Popis věci a dosavadní průběh řízení

[1] Ve věci šlo o daňové důsledky souboru ekonomických transakcí, do nichž byly zapojeny i tzv. korunové dluhopisy. Žalobkyně tvrdila, že využití těchto dluhopisů při restrukturalizaci vlastnické struktury bylo ekonomicky opodstatněné a že z nich vyplývající úrokový náklad jí měl být uznán jako daňově účinný. Naproti tomu žalovaný byl přesvědčen, že žalobkyně vydáním korunových dluhopisů fakticky usilovala o získání neoprávněné daňové výhody, čímž zneužila právo.

[2] Na počátku byl právní předchůdce žalobkyně (*stěžovatelky*), společnost PRO-DOMA, spol. s r. o. V ní měla 99% podíl správcovská společnost Pro-Doma Holding AG sídlící ve Švýcarské konfederaci, jejímž prezidentem, akcionářem a beneficentem byl pan Josef Mařinec. Tuzemské financující banky podmínily poskytnutí dalších úvěrů požadavkem na zrušení této vlastnické struktury, kterou považovaly za netransparentní.

Stěžovatelka (*ready-made* společnost) emitovala v roce 2012 celkem 802 498 000 ks korunových dluhopisů v daňově výhodném režimu. Pan Josef Mařinec v únoru 2014 nabyt 100 % akcií stěžovatelky. V březnu 2014 pak nabyt všech 802 498 000 ks korunových dluhopisů, emitovaných stěžovatelkou. V dubnu 2014 stěžovatelka nabyt od správcovské společnosti Pro-Doma Holding AG 99% obchodní podíl ve společnosti PRO-DOMA, spol. s r. o., za cenu 802 498 000 Kč. Pohledávka z titulu převodu obchodního podílu byla společností Pro-Doma Holding AG převedena panu Josefu Mařincovi. Pan Josef Mařinec tak získal pohledávku za stěžovatelkou ve výši 802 498 000 Kč. V květnu 2014 došlo k zápočtu pohledávky stěžovatelky (z titulu prodeje dluhopisů) a pohledávky Josefa Mařince za stěžovatelkou (z titulu převodu obchodního podílu). K 16. 5. 2014 byli v obchodním rejstříku u společnosti PRO-DOMA, spol. s r. o., zapsáni jako společníci stěžovatelka (podíl 99 %) a Josef Mařinec (1 %). Fúzí zapsanou do obchodního rejstříku ke dni 31. 12. 2014 s rozhodným datem k 1. 1. 2014 se stěžovatelka a PRO-DOMA, spol. s r. o., sloučily, čímž druhá uvedená společnost zanikla.

[3] Dne 19. 2. 2018 zahájil Specializovaný finanční úřad (správce daně) u stěžovatelky daňovou kontrolu daně z příjmů právnických osob. Prověřoval mimo jiné emisi korunových dluhopisů ze dne 19. 12. 2012 v celkové jmenovité hodnotě 1 mld. Kč a související uplatnění úrokových nákladů. Správce daně dospěl k závěru, že zatížení stěžovatelky dlouhodobým dluhem v podobě úročených dluhopisů z důvodu úplatného pořízení podílu ve společnosti PRO-DOMA, spol. s r. o., který byl následně z 95 % uhrazen zápočtem, nesplňovalo podmínku přímé a bezprostřední souvislosti úrokového nákladu se zdanitelnými příjmy ve smyslu § 24 odst. 1 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů (ZDP). Správce daně doměřil daň z příjmů právnických osob a předsal penále z doměřené daně. V odvolacím řízení žalovaný dospěl k závěru, že stěžovatelka splnění podmínek podle § 24 odst. 1 ZDP prokázala. Zároveň ale shledal, že v celé transakci nebyl naplněn smysl a účel dluhopisového financování a že se stěžovatelka dopustila zneužití práva. I když právně věc hodnotil odlišně od správce daně, výrok napadeného dodatečného platebního výměru nezměnil.

[4] Proti rozhodnutí žalovaného podala stěžovatelka žalobu k Městskému soudu v Praze; ten ji zamítl rozsudkem označeným v záhlaví.

Podání stran v kasačním řízení

[5] Stěžovatelka napadla rozsudek městského soudu **kasační stížností**.

[6] Nesouhlasila se závěrem městského soudu, že zneužila právo při uplatnění úrokových nákladů z korunových dluhopisů. Městský soud podle ní převzal argumentaci žalovaného o existenci jiných možných variant provedení restrukturalizace a financování převodu obchodního podílu, aniž se vypořádal s jejími námitkami, podle nichž šlo o varianty nereálné či nepodložené. Podle stěžovatelky bylo využití korunových dluhopisů jediným reálně použitelným způsobem financování převodu obchodního podílu při restrukturalizaci skupiny uskutečněné v roce 2014. Hlavním cílem této restrukturalizace bylo odstranit vlastnický netransparentní švýcarskou strukturu představovanou společností Pro-doma Holding AG a vytvořit podmínky pro další bankovní financování. Finanční instituce podle stěžovatelky podmiňovaly poskytnutí dalších úvěrových zdrojů právě odstraněním švýcarské správcovské struktury a současně požadovaly, aby převážná část (90 %) prostředků vyplacených na úrocích byla vracena zpět do společnosti. Jiný způsob financování převodu

pokračování

by proto podle stěžovatelky nesplnil podmínky financujících bank a neumožnil by uskutečnění restrukturalizace. Z pohledu dlužníka také šlo o nejlevnější financování.

[7] Stěžovatelka se bránila proti závěru městského soudu, že převod vlastnictví mohl být uskutečněn přímo na Josefa Mařince nebo prostřednictvím nově založené společnosti. Tvrdila, že takové varianty byly spojeny s významnými právními, daňovými a ekonomickými riziky. V případě přímého převodu na Josefa Mařince poukazovala zejména na fiduciární vztah mezi ním a švýcarskou společností, z něhož podle jejího názoru plynulo riziko překvalifikování transakce na nepeněžní plnění se závažnými daňovými důsledky. V případě nově založené společnosti pak zdůrazňovala její neschopnost zajistit financování za srovnatelných podmínek a současně splnit požadavky financujících bank. Stěžovatelka rovněž namítala, že správce daně, žalovaný i městský soud nepřipustně hodnotili, jak měl být převod obchodního podílu či následná fúze uskutečněny, a nahrazovali tak podnikatelská rozhodnutí daňového subjektu vlastními úvahami. Takový přístup považovala za rozporný s judikaturou NSS.

[8] Stěžovatelka namítala, že městský soud nevzal dostatečně v úvahu specifický skutkový stav věci. Tvrdila, že dlouhodobě čelila omezenému přístupu k bankovnímu financování právě kvůli existenci švýcarské správcovské společnosti a neprůhlednému vlastnickému uspořádání. Odkazovala přitom zejména na svědeckou výpověď generálního ředitele Petra Vaněrky a na právní analýzy předložené ve správním řízení. Podle těchto důkazů nebylo možné cíle restrukturalizace dosáhnout prostřednictvím přeshraniční fúze, přesunu sídla švýcarské společnosti ani jiného způsobu, o němž uvažoval žalovaný.

[9] Dále zdůrazňovala, že samotná restrukturalizace měla jednoznačný ekonomický a právní účel. Stěžovatelka se nesnažila uměle vytvořit dluhové financování, nýbrž vyřešit problém vlastnické struktury a získat přístup k novým úvěrovým zdrojům. V návaznosti na restrukturalizaci se stěžovatelce zpřístupnilo úvěrové financování, a to v řádu stovek milionů korun bezprostředně po jejím dokončení, následně pak až v řádu miliard korun. To se projevilo výrazným růstem obrátu i odvodů na dani z příjmů právnických osob.

[10] Ve zvláštní argumentační linii stěžovatelka zpochybnila závěr městského soudu, podle nějž dluhopisy nesloužily k získání externího financování. Namítala, že městský soud nesprávně použil judikaturu týkající se korunových dluhopisů v případech, kdy emitenti pouze získávali zpět vlastní prostředky. Oproti tomu v této věci představovaly dluhopisy podle stěžovatelky nezbytný nástroj k uskutečnění restrukturalizace, která následně umožnila získání nových bankovních úvěrů. Dluhopisy tak podle ní splnily svůj legitimní účel spočívající v odložení splatnosti závazku vzniklého z převodu obchodního podílu.

[11] Za stěžejní považovala stěžovatelka to, že tu nevznikla žádná daňová výhoda. Tvrdila, že Josef Mařinec jako držitel dluhopisů žádnou reálnou daňovou výhodu nezískal, jelikož prakticky veškeré finanční prostředky odpovídající vyplaceným úrokům vracel zpět společnosti v souladu s požadavky financujících bank. Výplata úroků tak podle stěžovatelky nevedla ke skutečnému zvýšení jeho majetku ani ke vzniku reálného příjmu ve smyslu judikatury NSS. Současně tvrdila, že ani ona sama nezískala žádnou daňovou výhodu oproti alternativním způsobům financování, které by byly naopak nákladnější.

[12] V návaznosti na to namítala nesprávný výklad § 8 odst. 4 daňového řádu. Podle stěžovatelky nebylo možné dospět k závěru o zneužití práva, aniž by správní orgány a soud zjistily a prokázaly existenci konkrétní daňové výhody a současně posoudily, zda právě její dosažení představovalo hlavní nebo převažující motiv posuzovaných transakcí. Žalovaný

a městský soud podle ní takovou analýzu neprovedli a nevypořádali se ani s tvrzenými ekonomickými přínosy restrukturalizace.

[13] Stěžovatelka uzavřela, že v jejím případě nebylo naplněno ani objektivní, ani subjektivní kritérium zneužití práva. Restrukturalizace i využití dluhopisů měly podle ní reálný hospodářský a právní důvod: jejich cílem nebylo získat daňovou výhodu, nýbrž odstranit netransparentní vlastnickou strukturu a zajistit přístup k novému bankovnímu financování. Žalovaný podle ní neunesl důkazní břemeno ohledně existence tvrzené daňové výhody ani ohledně její převahy nad deklarovanými ekonomickými důvody transakcí. Stěžovatelka proto navrhla, aby NSS napadený rozsudek zrušil a věc vrátil městskému soudu k dalšímu řízení.

[14] Žalovaný se ve **vyjádření ke kasační stížnosti** plně ztotožnil se závěry napadeného rozsudku. Kromě toho zdůraznil, že případná ekonomická racionalita restrukturalizace sama o sobě nevylučovala závěr o zneužití práva u dílčí transakce (emise dluhopisů). S odkazem na judikaturu NSS a Ústavního soudu uvedl, že zneužití práva může být shledáno i tehdy, sleduje-li určitá transakce legitimní podnikatelské cíle, ale některý dílčí krok celé struktury je nastaven převážně za účelem dosažení daňové výhody. Za rozhodující proto nepovažoval důvody samotné restrukturalizace, nýbrž konkrétní podobu transakčního řetězce a způsob, jakým do něj byly začleněny korunové dluhopisy.

[15] Žalovaný racionalitu samotné restrukturalizace nikdy nezpochybňoval, stejně jako potřebu zjednodušit vlastnickou strukturu či možné pozitivní hospodářské dopady této změny. Za problematické nepovažoval odstranění švýcarské struktury ani samotný převod obchodního podílu. Předmětem jeho výhrad bylo výlučně konkrétní nastavení řetězce transakcí, které podle něj bez nezbytné potřeby vytvořilo prostor pro zapojení korunových dluhopisů emitovaných v daňově výhodném režimu a pro čerpání s tím souvisejících daňových výhod.

[16] Žalovaný připomněl, že v napadeném rozhodnutí popsal jedenáct objektivních rizikových znaků a pět okruhů skutečností svědčících o naplnění subjektivního kritéria zneužití práva. Teprve souhrn těchto okolností jej vedl k závěru, že hlavním či převažujícím účelem vydání dluhopisů a jejich začlenění do posuzované struktury bylo dosáhnout daňového zvýhodnění, které by za běžných podmínek nebylo možné. Ohradil se proti tvrzení stěžovatelky, že za jediný smysl restrukturalizace považoval dosažení daňových výhod. Naopak správce daně i žalovaný striktně oddělovali cíl restrukturalizace a převažující cíl sledu kroků, které umožnily začlenit do transakce korunové dluhopisy. Podle žalovaného byl podstatou celé konstrukce uměle vytvořený řetězec transakcí, z něž měla vzejít pohledávka použitelná k následnému zápočtu proti pohledávce vzniklé z převodu obchodního podílu. Žalovaný poukázal na to, že bez předchozího převodu obchodního podílu, vzniku odpovídající pohledávky a následného zápočtu by dluhopisy nemohly ve struktuře sehrát roli, kterou ve skutečnosti sehrály. Tento sled kroků byl zatížen jasně popsaným zneužitím práva. Na tom nemůže nic změnit ani fakt, že celkově měla restrukturalizace pro stěžovatelku pozitivní přínos.

[17] Žalovaný setrval na závěru, že existovalo více reálně proveditelných variant dosažení sledovaného cíle. Za jednu z takových alternativ žalovaný označil přímé nabytí obchodního podílu Josefem Mařincem. Další možností byla přímá fúze společnosti PRO-DOMA, spol. s r. o., a stěžovatelky. Žalovaný připomněl, že Josef Mařinec byl prezidentem a současně akcionářem společnosti Pro-doma Holding AG a zároveň beneficentem majetku

pokračování

spravovaného touto společností. Obě společnosti, které měly fúzovat, tak byly ovládány stejnou osobou. Jejich případná přímá fúze by tak měla proběhnout bez obtíží. Žalovaný nesouhlasil ani s námitkou nepřijatelného hodnocení podnikatelské strategie. Uvedl, že správce daně ani soud neurčovali, jak měla být restrukturalizace provedena; jen posuzovali, zda konkrétní zvolený postup nebyl zneužitím práva. Žalovaný zdůraznil, že svobodná volba postupů a strategie při podnikání je omezena rozsahem legálních a legitimních možností; jeden z takových korektivů představuje právě zneužití práva. Stěžovatelka pak z mezí legitimního počínání vykročila.

[18] Ve vztahu k požadavku financujících bank na vracení prostředků odpovídajících části vyplacených úroků žalovaný uvedl, že tento požadavek byl formulován až následně a nemohl tedy určovat podobu původně zvolené konstrukce. Současně zdůraznil, že bankám šlo pouze o zachování dostatečné likvidity a bonity stěžovatelky, nikoli o konkrétní zdroj vracených prostředků. Podle jeho názoru nic nebránilo tomu, aby případný rozdíl vzniklý zdaněním úroků byl hrazen z jiných zdrojů.

[19] K argumentaci týkající se bankovního financování žalovaný připustil, že financující banky pozitivně hodnotily zprůhlednění vlastnické struktury a že taková změna mohla usnadnit přístup k úvěrům. Setrval však na stanovisku, podpořeném provedeným dokazováním, že banky restrukturalizaci přímo nepožadovaly – natož aby požadovaly její konkrétní podobu nebo využití korunových dluhopisů. Ani případný tlak bank podle něj neodůvodňoval konkrétní uspořádání zvoleného transakčního řetězce.

[20] Žalovaný odmítl rovněž tvrzení, že využití korunových dluhopisů představovalo jediný možný způsob externího financování. S odkazem na judikaturu NSS zdůraznil, že smyslem dluhopisového financování je získat nové *volné* finanční prostředky z cizích zdrojů samotným prodejem dluhopisů. Zde však podle něj k ničemu takovému nedošlo, neboť pohledávka vzniklá z úpisu dluhopisů byla pouze využita k zápočtu a stěžovatelka žádné nové prostředky jejich prodejem nezískala. Úpis dluhopisů posloužil k účelovému vytvoření pohledávky pro její budoucí započtení; na konci zůstala jen povinnost stěžovatelky hradit Josefu Mařincovi úrokové výnosy.

[21] Taková konstrukce by navíc stěží byla možná, pokud by se na transakci nepodílely výhradně spojené osoby ve smyslu § 23 odst. 7 ZDP. Stěžovatelka přitom ani netvrdí, že by samotná emise dluhopisů byla zdrojem nových financí; tento zdroj stěžovatelka spatřuje jen ve zprostředkovaném následném čerpání úvěrů od financujících bank. To ale neplní smysl a účel dluhopisového financování. Za významný považoval žalovaný rovněž argument týkající se solventnosti Josefa Mařince. Pokud podle tvrzení stěžovatelky Josef Mařinec nedisponoval prostředky potřebnými k přímému nabytí obchodního podílu, nemohl reálně mít ani prostředky na úhradu dluhopisů v hodnotě přesahující 800 mil. Kč. Z toho žalovaný dovozoval, že od počátku nebylo zamýšleno, aby úpis dluhopisů přinesl stěžovatelce skutečné finanční prostředky.

[22] Daňovou výhodu žalovaný spatřuje jednak ve snížení základu daně stěžovatelky prostřednictvím úrokových nákladů, jednak v nezdaněném úrokovém příjmu jediného akcionáře Josefa Mařince. Obě tato zvýhodnění odpovídala závěrům ustálené judikatury týkající se korunových dluhopisů emitovaných v režimu roku 2012. Zejména nezdaněný úrokový příjem na straně držitele dluhopisů (zde Josefa Mařince) je podle žalovaného typickým daňovým zvýhodněním, jehož bylo možné účelovou emisí dluhopisů v daňově výhodném režimu dosáhnout; úroky z korunových dluhopisů totiž vzhledem k příznivému

zaokrouhlovacímu režimu fakticky nebyly podrobeny dani z příjmů. Josef Mařinec tedy v důsledku zneužití práva čerpal daňové zvýhodnění v podobě nezdaněných úroků z dluhopisů. Na tom nemůže nic změnit ani skutečnost, že Josef Mařinec si peníze inkasované coby nezdaněné úroky neponechal, ale téměř 100 % jich následně vložil („vrátil“) do stěžovatelky. Daňová výhoda totiž vznikla již okamžikem přijetí těchto nezdaněných úroků. Navíc Josef Mařinec takto prostředky „vrátil“ osobě jím plně ovládané; prostředky tak i po „vrácení“ stěžovatelce zůstaly pod jeho plným vlivem, což se fakticky neliší od stavu, jako kdyby si je ponechal.

[23] Žalovaný uzavřel, že unesl důkazní břemeno ohledně prokázání objektivního i subjektivního kritéria zneužití práva, existence dosaženého daňového zvýhodnění i převážně daňové motivace posuzované konstrukce. Napadený rozsudek proto považoval za správný a navrhl zamítnutí kasační stížnosti.

[24] Stěžovatelka v **replíce** setrvala na důvodech kasační stížnosti a nesouhlasila s argumentací žalovaného. Žalovaný se podle ní nadále pokouší podřadit její případ pod skutkově odlišné kauzy týkající se korunových dluhopisů, v nichž NSS shledal zneužití práva, aniž by dostatečně zohlednil specifické okolnosti posuzované věci.

[25] Stěžovatelka zopakovala svou argumentaci, podle níž ani ona, ani Josef Mařinec nezískali žádnou reálnou daňovou výhodu. Josef Mařinec jako držitel dluhopisů neměl skutečný příjem: vyplacené úroky vracel zpět stěžovateli. Krom toho využití dluhopisů umožnilo stěžovateli získat externí bankovní financování; to vedlo k růstu podnikání stěžovatelky, což bylo zásadním hospodářským přínosem celé konstrukce. Navíc následně odváděná daň z příjmů právnických osob několikanásobně převyšovala případný daňový efekt úrokových nákladů z dluhopisů. Žalovaný i městský soud podle stěžovatelky nesprávně zúžili účel dluhopisového financování pouze na přímé získání prostředků z jejich úpisu.

[26] Stěžovatelka setrvala na stanovisku, že odkup obchodního podílu ve společnosti PRO-DOMA, spol. s r. o., byl nezbytnou součástí restrukturalizace. Tvrdila, že žádný z právních poradců podílejících se na transakci nepovažoval za reálně proveditelné řešení založené pouze na ukončení fiduciární smlouvy a přímém vydání podílu Josefu Mařincovi. Poukazovala i na právní analýzy společnosti PRK Partners, podle nichž by alternativní postupy narážely na významná právní a daňová omezení jak podle českého, tak podle švýcarského práva. Reálně nebylo ani přímé nabytí podílu Josefem Mařincem. Akvizici v hodnotě přesahující 800 milionů Kč nebylo možné financovat prostřednictvím fyzické osoby a Josef Mařinec neměl ekonomický důvod přijmout osobní závazek vůči švýcarské společnosti. Ukončení fiduciárního vztahu a bezúplatné vydání podílu by mohlo vést ke vzniku daňových důsledků ve Švýcarsku.

[27] Ve vztahu ke švýcarské struktuře stěžovatelka obsáhle rozvedla, že společnost Pro-doma Holding AG po roce 2008 fungovala fakticky jako fiduciární struktura spravovaná nezávislými švýcarskými správci ve prospěch Josefa Mařince. Žalovaný podle ní tuto skutečnost nijak nevyvrátil, nevyslechl švýcarské správce ani jinak nezpochybnil právní závěry předložených odborných stanovisek. Podle stěžovatelky proto nelze mechanicky vycházet pouze z formálního propojení zúčastněných osob.

[28] Stěžovatelka dále namítala, že žalovaný účelově označuje převod podílu za zbytečný krok, přestože současně připouští legitimitu samotného cíle restrukturalizace. Tvrzení o uměle vytvořené pohledávce je založeno na nesprávném předpokladu, že převod podílu

pokračování

nebyl nezbytný. Žalovaný podle stěžovatelky pouze vytváří nové hypotetické alternativy, aniž by prokázal jejich právní nebo ekonomickou realizovatelnost. Za nereálnou označila zejména variantu přímého nabytí podílu Josefem Mařincem, variantu financování jinými dluhovými nástroji i varianty založené na fúzích bez předchozího převodu podílu. Pouze stávající struktura s využitím již existujících dluhopisů umožňovala splnit současně požadavky financujících bank, daňových předpisů i švýcarské právní úpravy. Požadavky bank na vracení úroků přitom nevznikly až následně, jak tvrdí žalovaný. Podmínky financování i podoba restrukturalizace byly s bankami projednávány dlouhodobě před samotnou transakcí, což potvrzují i předložené právní analýzy. Závěr žalovaného v tomto směru označila stěžovatelka za nepravdivý. Kromě toho žalovaný odmítl důkazy navrhované k prokázání existence financujících bank, zejména výsledky jejich zástupců. Skutkový stav tak nebyl zjištěn úplně a žalovaný neunesl důkazní břemeno ohledně závěru o zneužití práva.

[29] Ve vztahu k judikatuře NSS stěžovatelka zdůraznila, že závěry vyslovené v jiných věcech nelze mechanicky přebírat bez posouzení konkrétních skutkových okolností. Odkázala především na rozsudek ve věci 9 Afs 51/2024, *ADR projekt*, a zdůraznila, že i obchodní model využívající korunové dluhopisy může být legitimní, je-li podložen skutečnými ekonomickými a finančními důvody.

[30] Stěžovatelka uzavřela, že zapojení dluhopisů mělo jednoznačný ekonomický a finanční smysl a představovalo jedinou reálně proveditelnou variantu financování restrukturalizace. Nevedlo tak k získání daňové výhody ve smyslu § 8 odst. 4 daňového řádu.

Posouzení věci

[31] Kasační stížnost není důvodná.

Úvodem ke zneužití práva

[32] NSS považuje mezi účastníky za nesporné, že samotná restrukturalizace vlastnické struktury skupiny, jejímž výsledkem bylo odstranit účast švýcarské společnosti Prodoma Holding AG a následně zjednodušit vlastnické vztahy, sledovala legitimní hospodářské cíle. Rovněž není sporu o tom, že po restrukturalizaci získala skupina významné příležitosti bankovního financování, což přispělo k dalšímu rozvoji její podnikatelské činnosti. NSS ale souhlasí s městským soudem i žalovaným v tom, že v posouzení ekonomické racionality samotné restrukturalizace ani jejích následných hospodářských dopadů podstata věci nespočívá. Klíčovou posuzovanou otázkou je, zda konkrétní podoba transakčního řetězce zvoleného k dosažení těchto cílů, zejména zapojení korunových dluhopisů emitovaných v roce 2012, odpovídala smyslu a účelu příslušné daňové úpravy, či zda představovala zneužití práva.

[33] V tomto směru městský soud správně rozlišil mezi (1) legitimitou sledovaných hospodářských cílů a (2) legitimitou konkrétních prostředků použitých k jejich dosažení. Obsáhlou argumentací stěžovatelky, která směřovala k vysvětlení a obhájení legitimacy hospodářských cílů, sledovaných restrukturalizací, se pak blíže nezabýval, neboť to považoval za námitky nesměřující proti rozhodovacím důvodům žalovaného. I podle NSS je takový postup správný. Legimita cílů samotné restrukturalizace ještě sama o sobě nezaručuje, že daňový subjekt dodrží zákaz zneužití práva: ustálená judikatura NSS totiž vychází z toho, že i transakce sledující legitimní hospodářské cíle může zahrnovat dílčí krok,

jehož převažujícím účelem je dosáhnout daňové výhody odporující smyslu a účelu daňové úpravy (*Bozadziev*, bod 33).

[34] Pro posouzení věci tak nebylo rozhodné, zda byla restrukturalizace jako celek ekonomicky odůvodněná, nýbrž zda bylo ekonomicky a právně odůvodněné právě takové nastavení řetězce transakcí, které vedlo k zapojení korunových dluhopisů emitovaných v režimu roku 2012. Jinak řečeno, bylo třeba posoudit, zda převažujícím účelem využití korunových dluhopisů emitovaných stěžovatelkou v procesu restrukturalizace vlastnické struktury bylo získat daňovou výhodu v rozporu se smyslem a účelem daňového právního předpisu, protože při správě daní se k takovému právnímu jednání nepřihlíží (§ 8 odst. 4 daňového řádu). Městský soud proto nepochybil, pokud oddělil posouzení racionality samotné restrukturalizace od posouzení racionality konkrétního způsobu jejího financování.

K tvrzení, že šlo o jedinou možnou variantu

[35] Stěžovatelka obhajovala racionalitu zapojení dluhopisů do restrukturalizace tím, že pokud by zvolila jiné formy financování restrukturalizace, pak by nemohla splnit osvědčený požadavek financujících bank na zachování výše peněžních prostředků; v důsledku zdanění by byly jiné formy nákladnější. Stěžovatelka by tak nejednala s péčí řádného hospodáře: pokud by hodlala externím věřitelům (investorům) nabídnout stejný čistý úrokový výnos, musela by jim v roce 2014 namísto úroků ve výši 82,6 mil. Kč platit o 14,6 mil. Kč více (pokud by šlo o fyzické osoby), resp. o 19,4 mil. Kč více (pokud by šlo o právnické osoby). Z pohledu stěžovatelky tak využití dluhopisů emitovaných v režimu roku 2012 přineslo úsporu nákladů financování restrukturalizace.

[36] Podle judikatury NSS o zneužití práva jde, pokud transakce postrádají ekonomický smysl a jejich hlavním účelem je získat daňové zvýhodnění (rozsudek NSS ze dne 31. 5. 2022, čj. 4 Afs 376/2021-60, *Koh-i-Noor*, bod 27). Judikatura Soudního dvora EU rozlišuje objektivní a subjektivní prvek zneužití práva (rozsudky ze dne 14. 12. 2000, C-110/99, *Emsland-Stärke*, a ze dne 21. 2. 2006, C-255/02, *Halifax*). Objektivní podmínka spočívá v tom, že přes formální splnění zákonných podmínek není naplněn účel právní úpravy. Podstatou subjektivní podmínky je skutečnost, že hlavním účelem transakce je získat daňové zvýhodnění, pro což jsou vytvářeny umělé podmínky. Zároveň NSS připomíná, že „*zákaz zneužití není relevantní, pokud dotčená plnění mohou mít jiné odůvodnění než pouhé dosažení daňových zvýhodnění vůči daňovým orgánům*“: osoba povinná k dani totiž má „*právo na volbu struktury své činnosti tak, aby omezila svůj daňový dluh*“ (*Halifax*, body 75 a 73, obdobně např. rozsudek NSS ze dne 17. 12. 2007, čj. 1 Afs 35/2007-108, *Typos*).

[37] Ovšem zneužití práva v oblasti přímých daní, a především v oblasti uplatňování nákladů (které upravuje národní právo), je specifické v tom, že objektivní a subjektivní prvek se do určité míry překrývají (rozsudek NSS ze dne 26. 4. 2022, čj. 10 Afs 289/2021-42, *K-T-V Domeana*, body 35 a 36). Při posuzování subjektivního prvku tak lze vyjít i z okolností prokazujících prvek objektivní (*K-T-V Domeana*, bod 30). Pokud transakce postrádají ekonomický smysl a jejich účelem je jen daňové zvýhodnění, svědčí to o naplnění jak objektivního, tak subjektivního prvku (rozsudek NSS ze dne 21. 12. 2022, čj. 7 Afs 175/2022-37, *Bozadziev*, bod 35, s odkazem na *Koh-i-Noor*).

[38] V posuzované věci šlo o to, zda se u úrokových nákladů jedná o výdaje (náklady) vynaložené na dosažení, zajištění a udržení zdanitelných příjmů (§ 24 odst. 1 ZDP). Obecným účelem tohoto ustanovení je podpora podnikání a jeho rozvoje. Při posuzování, zda lze určité výdaje považovat za výdaje vynaložené na dosažení, zajištění a udržení

pokračování

zdanitelných příjmů, je nutné vždy zohlednit skutečnou ekonomickou podstatu právních vztahů, s nimiž výdaje souvisejí (rozsudek NSS ze dne 25. 11. 2011, čj. 7 Afs 40/2011-69, *LURA – K*).

[39] Kasační argumentace podle NSS nesvědčí o tom, že využití korunových dluhopisů, které stěžovatelka emitovala, představovalo jedinou objektivně možnou variantu řešení restrukturalizace. Stěžovatelka ve skutečnosti předkládá soubor argumentů, z nichž vyplývá především to, že jiné varianty mohly být méně výhodné z pohledu zúčastněných osob, případně mohly být spojeny s vyšší mírou složitosti či ekonomického, daňového či organizačního rizika, proto mohla být jejich volba méně atraktivní. To však podle NSS neznamená, že by tyto jiné varianty financování byly objektivně nemožné. Ostatně ani sama stěžovatelka to netvrdí; jen uvádí, že by byly nákladnější, a tedy méně výhodné.

[40] Sama stěžovatelka vlastně připouští, že daný model financování zvolila proto, že jiné možné způsoby by jí přinesly především dodatečné *daňové* náklady, které dokonce konkrétně vyčísluje, a to v různých variantních řešeních. Tím ale současně ilustruje, že zapojení dluhopisů nebylo jediným objektivně možným způsobem řešení. Stěžovatelka jen z více možností řešení zvolila tu, která pro ni byla daňově nejvýhodnější. Motiv získání daňové výhody je tak podle NSS zřejmý. Samotná okolnost, že jiná řešení mohla být nákladnější nebo administrativně komplikovanější, závěr o zneužití práva nevyklučuje. Stěžovatelka tak kromě úspory zejména *daňových* nákladů neosvědčila zvláštní ekonomický důvod, který by racionalizoval právě zapojení korunových dluhopisů (oproti jiným dluhovým nástrojům) do celé transakce. Toto zapojení tedy nebylo bezpodmínečně nezbytné, jak stěžovatelka tvrdí; bylo pouze pro stěžovatelku výhodné. Na samotném hledání co nejvýhodnějšího daňového řešení není nic špatného (rozsudek NSS ze dne 11. 12. 2014, čj. 6 Afs 156/2014-47, *Lia Fail*, bod 34) a zapojení korunových dluhopisů do obchodních transakcí tak není vždy *a priori* vyloučeno. Zákonem stanovená možnost emise dluhopisů ale představuje pobídku k financování získáním finančních prostředků *dluhem z cizích zdrojů* (*Koh-i-Noor*, bod 31) – a zde tento účel naplněn nebyl (k tomu viz dále). Závěr městského soudu v tomto směru tedy ob stojí.

K požadavkům bank a vracení 90 % úroků

[41] NSS nepřehlédl podrobnou argumentaci stěžovatelky založenou na tvrzení, že financující banky požadovaly vracení nejméně 90 % prostředků odpovídajících vyplaceným úrokům zpět do společnosti; to bylo mezi stranami nesporné. Spor byl ale již o to, zda právě tato podmínka vylučovala použití jiných forem financování.

[42] K tomu NSS uvádí, že ze skutkových zjištění nevyplývá, že by banky požadovaly financování právě prostřednictvím korunových dluhopisů emitovaných v daňově výhodném režimu roku 2012 nebo že by předepisovaly konkrétní parametry restrukturalizace. Z dokazování plyne jen to, že banky měly zájem na zachování dostatečné likvidity a bonity financovaného subjektu. Požadavek na zachování určité úrovně finančních prostředků ve společnosti tak nelze ztotožnit s požadavkem na použití konkrétního dluhového instrumentu.

[43] Ani pokud by použití jiných forem financování vedlo k vyšším nákladům nebo vyžadovalo doplnění dalších finančních zdrojů (například z osobního majetku pana Mařince, jak uvedl žalovaný), neznamená to, že by takové řešení bylo objektivně nemožné, jak stěžovatelka tvrdila. Argumentace stěžovatelky tak podle NSS opět svědčí spíše o ekonomické výhodnosti využití korunových dluhopisů než o jejich nezbytnosti. To, že

zvolené řešení bylo pro žalobkyni ekonomicky výhodné, ostatně nezpochybňoval ani žalovaný. To však nemůže být argumentem proti závěru o zneužití práva; pokud by zneužití práva nebylo pro daňové subjekty ekonomicky výhodné, jen stěží by se k němu uchýlovaly.

[44] Neobstojí ani argument, že zvoleným řešením dostala stěžovatelka požadavku péče řádného hospodáře. *Ad absurdum* by bylo možné tímto argumentem obhájit každou – i neoprávněnou – snahu o získání daňové výhody. Povinnost jednat s péčí řádného hospodáře rozhodně nezakládá právo vytvářet struktury, jejichž převládajícím účelem je získat daňovou výhodu odporující smyslu právní úpravy.

K získanému externímu financování

[45] Stěžovatelka dále namítá, že dluhopisy jí jednak umožnily odklad krátkodobého závazku ve výši 802 mil. Kč, jednak ve svém důsledku vedly k získání rozsáhlého bankovního úvěrového financování, a proto plnily ekonomickou funkci uznávanou judikaturou. Ani s touto argumentací NSS nesouhlasí.

[46] Nelze popřít, že mezi odstraněním švýcarské holdingové struktury a následným získáním bankovních úvěrů mohla existovat příčinná souvislost. Taková souvislost však ještě neznamená, že zdroj externího financování představovaly samotné dluhopisy. Judikatura NSS stabilně spojuje hospodářské opodstatnění dluhopisového financování především se získáním nových finančních prostředků z externích zdrojů prostřednictvím samotného upsání dluhopisů (*Koh-i-Noor*, bod 31, nebo *Bozadziev*, bod 37; dále rozsudek NSS ze dne 18. 9. 2023, čj. 8 Afs 53/2022-56, *Trumf*, bod 26). V této věci však stěžovatelka prostřednictvím úpisu dluhopisů žádné nové disponibilní prostředky použitelné pro své podnikání nezískala. Pohledávka vzniklá z jejich nabytí byla využita při navazujících transakcích k zápočtu proti pohledávce z převodu obchodního podílu, a dluhopisy tak neplnily funkci přímého získání externího kapitálu. Jediným bezprostředním ekonomickým důsledkem byl vznik povinnosti hradit úroky z těchto dluhopisů.

[47] Na tomto závěru nic nemění ani skutečnost, že po restrukturalizaci banky následně stěžovatelce poskytly – dokonce i rozsáhlé – bankovní úvěry. Získání prostředků z těchto úvěrů nebylo bezprostředním právním důsledkem emise dluhopisů, ale představovalo důsledek následných rozhodnutí financujících bank. Emise dluhopisů pouze pomohla vytvořit vhodné ekonomické podmínky pro to, aby tyto banky rozhodnutí poskytnout stěžovatelce úvěry učinily. Podmínkou úvěrujících bank však bylo samo provedení restrukturalizace, nikoli využití konkrétního dluhového nástroje k jejímu financování. Stěžovatelka nevyvrátila závěr daňových orgánů, že by stejně vhodné podmínky pro poskytnutí bankovních úvěrů mohly nastat i při využití jiných dluhových instrumentů.

[48] Případná ekonomická souvislost mezi restrukturalizací a pozdějším poskytnutím úvěrů pak zajisté neznamená, že by samy dluhopisy plnily funkci zdroje externího financování ve smyslu judikatury. NSS již dříve dospěl k závěru, že primárním účelem emise dluhopisů má být právě získání dodatečného kapitálu pro podnikání. Pokud emise dluhopisů tento svůj primární účel nenaplní, nelze ji považovat za ekonomicky racionální. Chybějící ekonomicky racionální smysl transakce přitom svědčí o naplnění objektivního i subjektivního prvku zneužití práva (*Koh-i-Noor*, bod 27, nebo rozsudek NSS ze dne 22. 3. 2022, čj. 4 Afs 109/2022-32, *De-Wood*, bod 32). Pokud není prokázáno, že emitent skutečně finanční prostředky (kapitál) díky emisi získal, nemá smysl řešit, zda emise

pokračování

dluhopisů byla ekonomicky racionální z pohledu objemu emise, použití finančních prostředků či jinak (rozsudek ze dne 19. 12. 2023, čj. 4 Afs 262/2022-87, *IPB Invest*, bod 42).

K daňové výhodě

[49] NSS nesouhlasí ani s tvrzením, že v této věci žádná daňová výhoda nevznikla. Typickým znakem konstrukcí využívajících korunové dluhopisy emitované v režimu roku 2012 je kombinace, při níž si emitent daňově uplatní náklady na úroky z dluhopisů a držiteli korunových dluhopisů vzniknou nezdaněné úrokové příjmy. Na straně stěžovatelky jako emitenta tak vznikaly daňově účinné úrokové náklady snižující základ daně (což je předmětem tohoto řízení). Současně na straně Josefa Mařince vznikaly úrokové příjmy, které vzhledem ke specifickému režimu korunových dluhopisů emitovaných v režimu roku 2012 nebyly efektivně zdaňovány. Právě tento souběh daňově účinného nákladu a efektivně nezdaněného příjmu představuje typický mechanismus, který byl v judikatuře NSS opakovaně posuzován v souvislosti se zneužitím práva při využívání korunových dluhopisů.

[50] Nemůže proto obstát stěžovatelčin argument, že panu Josefu Mařincovi nevznikl z nákupu dluhopisů žádný reálný příjem, neboť přijaté úroky vracel zpět stěžovateli. Příjem úroků z dluhopisů vznikl Josefu Mařincovi okamžikem jejich výplaty. Nebýt toho, že šlo o dluhopisy emitované v daňově výhodném režimu roku 2012, byl by je měl také zdanit. Daňová výhoda tak vznikla Josefu Mařincovi již okamžikem přijetí úrokového příjmu nepodléhajícího efektivnímu zdanění. Skutečnost, že se následně rozhodl s těmito prostředky dále nakládat určitým způsobem (vrátit je stěžovateli), na to nemá vliv. Následné nakládání s takto získanými prostředky nemění nic na skutečnosti, že příslušný příjem se uskutečnil a nebyl zatížen daní. Kromě toho nelze přehlédnout ani skutečnost, že přesuny prostředků probíhaly stále uvnitř skupiny osob ovládaných právě Josefem Mařincem.

K důkaznímu břemenu a převažujícímu motivu

[51] NSS dále neshledal důvodnou námitku, že žalovaný neunesl důkazní břemeno ohledně subjektivního prvku zneužití práva. Jak bylo řečeno již výše, v souladu s judikaturou NSS se naplnění subjektivního prvku zneužití práva předpokládá, postrádá-li zkoumaná transakce racionální ekonomický smysl (*K-T-V Domeana, Bozadziev*). Je třeba zopakovat, že v řízení nikdy nebyl zpochybněn smysl restrukturalizace jako celku. Posuzován byl pouze ekonomický smysl zapojení emise korunových dluhopisů do restrukturalizace; k této otázce se již NSS vyjádřil výše.

[52] NSS podotýká, že důkazní břemeno ohledně prvků zneužití práva tíží žalovaného, jelikož ten tvrdí, že stěžovatelka uvedenými transakcemi zneužila právo [§ 92 odst. 5 písm. f) daňového řádu]. Aby byla skutečnost prokázána, nevyžaduje se absolutní jistota, ale postačí prokázat dostatečnou míru pravděpodobnosti. Ta bude zpravidla naplněna, pokud bude možné z provedených důkazů učinit daný závěr bez vážných pochybností (rozsudek NSS ze dne 16. 1. 2020, čj. 8 Afs 23/2018-37, *LI AZ*, bod 39). Pokud žalovaný zneužití práva prokáže, je na stěžovateli, aby transakce vysvětlila a závěr žalovaného vyvrátila (*De-Wood*, bod 29, či rozsudek NSS ze dne 29. 6. 2023, čj. 4 Afs 197/2022-117, *R. T. reality*, bod 43).

[53] Dále byl v judikatuře vysloven závěr, že korunové dluhopisy mohou představovat legitimní nástroj financování podnikatelských aktivit a je právem daňového subjektu zvolit finanční nástroj s nejnižším zdaněním (*IPB Invest*, bod 48). Současně ale již v rozsudku *Typos* NSS řekl, že je třeba pečlivě rozlišovat situaci, kdy daňový subjekt volí z různých alternativ, které mají svůj samostatný smysl, tu, která je pro něho daňově nejvýhodnější (což je

legitimní, právem aprobovaný postup), od situace, kdy jediným smyslem dané činnosti či transakce je získání nelegitimního daňového zvýhodnění. Ve druhém případě se jedná o chování zákonem jen zdánlivě dovolené, které má ve skutečnosti povahu chování protiprávního a může za určitých okolností nabýt povahy zneužití práva, jemuž soudy ve správním soudnictví nemohou poskytovat ochranu.

[54] Podle NSS v řízení nejsou vážné pochybnosti o tom, že převažujícím motivem stěžovatelky k zapojení korunových dluhopisů do restrukturalizace bylo získat daňovou výhodu. Vyplývá to mimo jiné z argumentace samotné stěžovatelky. Ta racionalitu zapojení emise obhajovala tím, že v případě využití alternativních úvěrových nástrojů by byla sražena 15% srážková daň (v případě dluhopisů emitovaných v roce 2014) nebo by 15% výnosové dani podléhaly úrokové výnosy Josefa Mařince; výše prostředků, která by se dle požadavků bank měla vracet zpět stěžovateli, by tak dosahovala jen 85 %. Stěžovatelka tak fakticky uznává, že hlavním motivem bylo získat daňovou výhodu. Hlavním účelem posuzované transakce se (v duchu závěrů rozsudku *Halifax*) rozumí takový její účel, který ve srovnání s případnými jinými dalšími jejími účely je natolik neporovnatelně významnější, že tyto ostatní účely ve své podstatě zastíňuje a zásadně marginalizuje, takže od nich lze při zkoumání hospodářského smyslu dotyčné transakce odhlédnout. Judikatura týkající se zneužití práva nevyžaduje, aby získání neoprávněné daňové výhody bylo jediným cílem a výsledkem zneužívajícího jednání – postačí, pokud jde o cíl a výsledek *hlavní, zjevně převažující* (rozsudek NSS ze dne 14. 11. 2019, čj. 6 Afs 376/2018-46, *Zexez*, bod 49).

[55] To, že prostředky získané touto neoprávněnou daňovou výhodou použil pan Mařinec (jako stěžovatelku ovládající osoba) tak, aby vyhověla požadavku bank, a vrátil je zpět stěžovateli, je nerozhodné, neboť to se stalo až poté, co daňová výhoda v podobě nezdaněného příjmu Josefa Mařince již vznikla. V posuzované situaci lze přisvědčit žalovanému, že mezi spojenými osobami byla uměle vytvořena situace, jejíž dosažení by v běžných obchodních vztazích nebylo možné. Vytvoření této situace umožnil vliv jedné osoby (Josefa Mařince) na celý řetězec transakcí. Čistě umělý charakter posuzovaných plnění, jakož i právní, hospodářské nebo personální vztahy mezi zúčastněnými subjekty jsou přitom pro posouzení zneužití práva relevantní (*Bozadziew*, bod 28).

[56] Konečně není důvodná ani námitka, že správní orgány a městský soud nepřipustně hodnotily podnikatelská rozhodnutí stěžovatelky. Ani žalovaný, ani městský soud neurčovali, jak měla být restrukturalizace provedena. Posuzovali pouze daňové důsledky postupu, který si stěžovatelka sama zvolila. Úvahy o tom, zda sledovaného cíle bylo možné dosáhnout i jinými prostředky, přitom tvoří běžnou součást posouzení zneužití práva v duchu shora citované judikatury a nenahrazuje podnikatelský úsudek správním uvážením.

Závěrem ke zneužití práva

[57] Daňové subjekty mohou při své hospodářské činnosti daňovou zátěž optimalizovat a z možností daných zákonem využít tu nejvýhodnější, aniž by jim tato volba mohla jít k tíži. Hranice volby je však v tomto ohledu definována právě korektivem zneužití práva (*Lia Fail*, bod 34). Jinak řečeno, pokud emisi korunových dluhopisů jako nástroj financování vlastních aktivit zvolila stěžovatelka účelově s cílem dosáhnout nelegitimního daňového zvýhodnění, nebylo možné takovému postupu poskytnout ochranu.

[58] V souhrnu NSS uzavírá, že žalovaný i městský soud vycházeli z dostatečně zjištěného skutkového stavu a své závěry řádně odůvodnili. Přitom přesvědčivě vysvětlili, proč konkrétní nastavení posuzovaného řetězce transakcí postrádalo samostatné ekonomické

pokračování

opodstatnění a proč jeho výsledkem bylo daňové zvýhodnění, které odporovalo smyslu a účelu právní úpravy. Přestože restrukturalizace jako celek mohla sledovat legitimní podnikatelské cíle, neprokázala stěžovatelka, že právě využití korunových dluhopisů emitovaných v roce 2012 představovalo jediný reálně možný způsob jejich dosažení. Primárním smyslem emise dluhopisů má být zajistit externí zdroj financování, resp. získat dodatečný kapitál pro další rozvoj nebo udržení podnikání z externích zdrojů (*Koh-i-Noor*, bod 31). Pokud je tento účel naplněn, uplatnění úrokových nákladů externího financování při stanovení základu daně z příjmů zásadně neodporuje účelu § 24 odst. 1 zákona o daních z příjmů. V posuzované věci však nejsou pochybnosti o tom, že tento účel naplněn nebyl.

[59] Za těchto okolností souhlasí NSS se závěrem městského soudu, podle nějž byly v této věci naplněny objektivní i subjektivní podmínky zneužití práva.

Závěr a náklady řízení

[60] NSS dospěl k závěru, že kasační stížnost je nedůvodná, a proto ji zamítl.

[61] Neúspěšná stěžovatelka nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti. Žalovanému pak nevznikly žádné náklady, které by se vymykaly z jeho běžné činnosti.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 24. září 2026

Michaela Bejčková
předsedkyně senátu